

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

Govor predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar na Svetovnem ženskem forumu

Ulan Bator, 22. avgust 2024

Spoštovani visoki gostje, kolegice in kolegi ter zagovorniki boljšega sveta,

v čast mi je, da lahko danes stojim pred vami in govorim na Svetovnem ženskem forumu. Najprej naj iskreno čestitam naši državi gostiteljici Mongoliji ob stoletnici volilne pravice žensk.

Posebej sem hvaležna predsedniku Khurelsukhu za njegovo vodilno vlogo pri spodbujanju enakosti spolov, ki je močan zgled partnerstva med ženskami in moškimi za pravičnejšo in enakopravnejšo družbo. Potrebujemo pozitivne primere voditeljstva, saj smo še naprej priča nasprotovanju pravic žensk po vsem svetu. Poskusi omejevanja polnega, enakopravnega in smiselnega sodelovanja žensk na vseh področjih in ravneh naše družbe zadevajo vse nas. Ti poskusi slabo vplivajo na naša prizadevanja za doseganje ciljev trajnostnega razvoja.

V Sloveniji že dolgo razumemo, da je enakost spolov bistvenega pomena za napredek. Pred dvaintridesetimi leti, ko je Slovenija postala članica Združenih narodov, je bilo med našimi poslanci le 14,4 odstotka žensk, med člani vlade pa 7,7 odstotka. Danes se je ta delež povečal na 35,5 odstotka oziroma 33,3 odstotka. Tudi naš BDP na prebivalca se je znatno povečal, in sicer z nekaj več kot 7.000 USD na približno 34.000 USD. Te številke govorijo same zase: vključevanje žensk ni le koristno – je nujno za blaginjo vsake družbe.

V nadvse veliko čast mi je, da lahko opravljam funkcijo prve slovenske predsednice. Naša država je v eni generaciji doživela pomembno gospodarsko in družbeno preobrazbo, saj so mlade ženske v povprečju bolje izobražene kot mladi moški. Izobrazba ženskam daje gospodarsko moč, poleg kvot in zagotavljanja enakopravnosti pri zaposlovanju pa je najmočnejša pot do zagotovitve pravic žensk. Najnovejše svetovno poročilo o razlikah med spoloma pa nas vseeno opozarja, da je pred nami še dolga pot, saj lahko za popolno enakost med spoloma potrebujemo tudi do 131 let.

Znanje in možnosti, ki jih prinašajo ženske, zlasti tiste iz različnih okolij, so ključnega pomena pri reševanju najbolj perečih vprašanj našega časa, kot so podnebne spremembe.

To je izziv, ki zahteva nujno in odločno ukrepanje, ter izziv, ki zahteva polno in enakopravno udeležbo žensk na vodilnih položajih.

Spoštovani.

Kljub pozornosti, namenjeni razpravam o podnebnih spremembah, je naš uspeh pri njihovem reševanju še vedno omejen. Oglejmo si nekaj zaskrbljujočih dejstev: podatki kažejo, da so bili svetovni izpusti CO₂ leta 2023 najvišji doslej, Copernicus pa poroča, da so se globalne temperature površja že zvišale za skoraj 1,5 stopinje Celzija nad predindustrijsko ravno. To niso le številke; to so opozorila.

Še bolj zaskrbljujoče je, da je Mednarodni denarni sklad poročal, da so subvencije za fosilna goriva leta 2022 dosegle 7 bilijonov dolarjev ali 7,1 odstotka svetovnega BDP, kar je brez primere. To je najvišja letna številka, ki so jo kdaj zabeležili. Posledice teh politik že čutijo zlasti tisti, ki so najbolj odvisni od narave – naši kmetje. Poleti smo v moji domovini, Sloveniji, nazorno videli, kakšni stroški so lahko povezani s podnebnimi spremembami. Solidarnost, s katero se odzivamo na ekstremne vremenske pojave, je hvalevredna, vendar je le odziv.

Kot je modro dejal Mahatma Gandhi: »Na svetu je dovolj za potrebe vseh, ne pa tudi za pohlep vseh.« Ta citat močno odmeva v današnjem času, ko se spoprijemamo z resničnimi podnebnimi spremembami in pohlepom, ki nas je pripeljal do roba katastrofe.

Spoštovani.

Slovenija je kot nestalna članica Varnostnega sveta Združenih narodov glasna zagovornica pravic ter krepitve vloge in položaja žensk in deklet. Slovenija pod vodstvom prve zunanje ministrice izvaja feministično zunanjo politiko in aktivno spodbuja agendo »Ženske, mir in varnost«.

Slovenski predstavniki in naši zavezniki v mednarodnih forumih glasno opozarjamo na grozljive zločine nad dekleti v Palestini, Afganistanu, Siriji, Ukrajini, Sudanu in drugih državah v vojni, ki ne morejo hoditi v šolo, so prisiljene v poroke in trpijo grozljivo spolno nasilje.

Z Mongolijo sodelujemo pri usposabljanju za mirovne operacije. V ospredju našega skupnega projekta je zaščita pravic žensk in deklet na območjih po spopadih. Mirovnikom pomagamo pridobiti novo znanje o vidikih spola v oboroženih spopadih, o enakosti spolov in človekovem dostojanstvu.

Poleg tega se Slovenija v svetovnih podnebnih pogajanjih zavzema za ukrepe, ki upoštevajo vidik spola, in spolno transformativne ukrepe.

Menimo, da je Mongolija pomembna partnerica pri teh prizadevanjih. Zadovoljna sem z rezultati lanskega srečanja zunanjih ministric v Mongoliji in zaradi sprejetja ulanbatorske deklaracije, ki poudarja ključno vlogo žensk pri spodbujanju miru, varnosti in podnebnih ukrepov.

V Sloveniji, kjer skoraj 60 odstotkov ozemlja pokrivajo gozdovi, imamo dolgoletno tradicijo trajnostnega gozdarstva. S ponosom podpiramo projekt »Spreminjanje podobe gozdarstva v Mongoliji«, ki v ospredje postavlja krepitev vloge in položaja žensk v gozdarskem sektorju. Ta pobuda je dosegla že skoraj 400 žensk na mestnih in podeželskih območjih. Verjamemo, da lahko majhna dejanja, kot je sajenje dreves, prerastejo v mogočne gozdove – tako kot lahko krepitev položaja in vloge žensk privede do korenitih družbenih sprememb.

Spoštovani.

Kot je septembra lani na splošni razpravi ZN tako zgovorno dejal predsednik Khurelsukh: »Kakor so vloge in prispevki žensk bistveni za harmonijo in blaginjo narodov ter blaginjo družin, tako imajo ženske in voditeljice ključno vlogo tudi pri varnosti in razvoju človeštva.« S tem se popolnoma strinjam. Združeni narodi, naši ZN, morajo biti zgled.

Skrajni čas je za enakost spolov v vodstvu ZN, zato močno podpiram pobudo »rotacija za enakost«, katere cilj je zagotoviti enakost spolov v vodstvu Generalne skupščine ZN. V skoraj 79-letni zgodovini je temu glavnemu organu za oblikovanje politike predsedovalo 74 moških in le štiri ženske. To neravnovesje je nesprejemljivo, zato pozivam vse države, ki so danes tukaj zastopane, naj podprejo to pobudo ob bližajoči se 30. obletnici Pekinške deklaracije in akcijskega načrta.

Na koncu želim Mongoliji veselo praznovanje stoletnice volilne pravice žensk in zelo uspešen forum. Skupaj še naprej vodimo s pogumom, vizijo in neomajno zavezanostjo enakosti spolov in podnebnim ukrepom.

Hvala.